

Entreprenörer med utländsk bakgrund om kommunal företagservice

Enkätstudie genomförd av IFS Rådgivning

September 2009

⟨ IFS ⟩

Förord

På samma sätt som det svenska samhället genomgår förändring, möter också affärsvardagen nya såväl möjligheter som komplikationer. Småföretagens betydelse för samhällsekonomin ökar. Sverige behöver fler nystartade och mer konkurrenskraftiga företag och har inte råd med att gå miste om möjliga framgångar. En betydande andel av de nystartade företagen består av entreprenörer med utländsk bakgrund. Ungefär vart femte företag startas av samma grupp. Uppskattningsvis finns det ca 70 000 företag som drivs av personer med invandrabakgrund.

Under september har IFS ställt ett antal frågor till företagare med utländsk bakgrund verksamma i Sverige. Tidigare i år genomförde vi en liknande studie, men då riktad till näringslivsansvariga i kommunerna. Nu går vi vidare genom att fråga företagarna själva. Intervjuerna gäller deras syn på kommunens service till dem som företagare och entreprenörer. Det övergripande syftet är att ta fram en bild av hur det ser ut i landets kommuner när det gäller insatser för att stärka målgruppen. På sikt hoppas vi att kunna etablera en barometer över nybygggarandan i Sverige i dag.

Det finns en klar politisk samsyn över blockgränserna om vikten av fortsatta satsningar på målgruppen, inte minst utifrån ett näringspolitiskt perspektiv.

Samtidigt ser vi tecken på att en hel del kan förbättras på lokal nivå. Mer än varannan invandrarföretagare uppger att man inte har fått stöd från kommunen i sin affärsverksamhet. Av den dryga tredjedel som säger sig fått konkret stöd är många relativt nöjda med sin kommuns insatser. Det är glädjande att konstatera att de kommuner som har satsningar får ett gott betyg av målgruppen. Däremot finns det anledning att fortsätta diskutera hur man kan hitta nya vägar för att nå ut till målgruppen på bredare front, inte minst i samband med kommunala direktupphandlingar. Här behöver kommunerna inventera sitt förhållningssätt, se över verktygen och utveckla metoder till att bli bättre på att samordna resurser och stärka de stödstrukturer som finns tillgängliga.

Detta fordrar en gemensam kraftsamling för att överkomma strukturella hinder och därmed stimulera till ökad ekonomisk tillväxt. Det är dags att ta tillvara de resurser som redan står till förfogande, öka konkurrensen och därmed låta fler få möjlighet att ta del av marknaden. Var tid har sina nybyggare. Det är dags att värna vår tids!

Maroun Aoun, vd IFS

Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum

Kungsholms Hamnplan 3 112 20 Stockholm telefon: 08-693 99 42 www.ifs.a.se

Sammanfattning

Denna studie pekar ut tre tydliga resultat. För det första, det är en klar minoritet bland invandrarföretagarna som fått konkret stöd från sin kommun, det är fortfarande alltför få kommuner som har särskilda insatser riktat till målgruppen. För det andra, de kommuner som har genomfört satsningar uppskattas av många företagare som värdefullt. För det tredje, undersökningen visar på brister vad gäller strategi till att få fler invandrarföretagare att delta i kommunala upphandlingar.

Varannan företagare med utländsk bakgrund saknar stöd från kommunen

35 procent av de intervjuade företagarna anger däremot att man har fått sådant stöd. Var femte företagare säger att man bjudits in till träffar med kommunens tjänstemän. 28 procent av företagarna har av kommunen blivit inbjudna till att delta i nätverks-träffar med andra företagare.

Väl Godkänt till de kommuner som satsar på målgruppen

Ett positivt besked till de kommuner som har särskilda insatser riktade till målgruppen är att hela 85 procent av företagarna menar sig vara ganska nöjd eller mycket nöjd med det stöd företagarna har fått från kommunen. Mer än varannan företagare är också ganska nöjd eller mycket nöjd med kommunens bemötande samt med de informationsmöten som kommunen arrangerat.

Kommunala upphandlingar lämnar mer att önska

16 procent av företagarna anger att man har fått information från kommunen om kommande upphandlingar. De som svarar att man har fått stöd i samband med upphandlingsförfarandet är ytterligare något färre, endast 13 procent. Som det tidigare har framkommit är det mycket få kommuner som vidtagit åtgärder för att stärka målgruppen i samband med offentliga upphandlingar.

Om IFS

Stiftelsen IFS Rådgivningscentrum startades 1996 som Internationella Företagarföreningen i Sverige för att ge stöd till personer med utländsk bakgrund som är på väg att starta eller redan driver ett företag i Sverige. År 2007 integrerades rådgivningsverksamhet i ALMI Företagspartner och drivs idag som ett särskilt kompetensområde med ett 30-tal rådgivare över hela landet. Under 2008 fick över 4 000 kunder rådgivning, vilket resulterade i närmare 1 200 nya företag.

IFS erbjuder kostnadsfri rådgivning på olika språk, bistår med att upprätta affärsplan, budget, företagsregistrering, låneansökan, m.m. samt medverkar regionalt i landet med informationsträffar och kurser. IFS initierar också projekt för att skapa och utveckla nätverk mellan invandrarföretag och andra företag och organisationer. Mer generellt arbetar IFS för att öka medvetenheten i samhället kring villkoren för entreprenörskap, nyföretagande och de strukturella hinder som kan möta personer med utländsk bakgrund i samband med uppstart eller utveckling av företag i Sverige idag. Fokus ligger ofta på det lokala och det regionala perspektivet, eftersom det är i verklighetens konkreta förankring som svårigheter men också möjligheter står att finna. IFS vill med sina rådgivare representera mångfalden i samhället och i en konstruktiv anda belysa de svårigheter som personer med utländsk bakgrund kan ha gällande språk, koder, lagar och regler i det svenska samhället. IFS arbetar också med positiva förebilder som modell, vilket betonar vikten av att se till alla kreativa möjligheter för det nya Sverige att växa.

Om Året Nybyggare

En nominerad nybyggare är en svensk medborgare med utländsk bakgrund som har valt att starta eget företag. Han eller hon ska med begränsade resurser, genom hårt och målmedvetet arbete, ha nått framgång i sitt företagande. Priset instiftades 1999 och delas ut årligen av dess beskyddare, H. M. Kung Carl XVI Gustaf. Med priset vill IFS inte bara hedra en duktig företagare med utländsk bakgrund, utan även hedra alla dessa nya svenskar som har valt det egna företagandet som en väg till försörjning. IFS vill även med priset belysa de speciella svårigheter dessa företagare har att möta och överkomma.

Om studien

Denna studie av företagare med utländsk bakgrund och deras syn på kommunal företagservice är en fortsättning på det arbete som påbörjades med IFS:s enkät till kommunernas näringslivsansvariga tidigare i år. Gemensamt för båda studierna är ansatsen till att ta fram en aktuell bild av det lokala företagsklimatet sett utifrån ett entreprenörsperspektiv.

Under september ställde IFS ett antal frågor till verksamma företagare över hela landet per telefon. Sammantaget har 200 näringsidkare intervjuats om hur man ser på servicen i sin kommun när det gäller såväl särskilda informationsinsatser som andra kommunala initiativ riktat till målgruppen. Urvalet är taget från IFS:s databas över entreprenörer och företagare i hela landet.

En första huvudfråga är i vilken mån man som invandrarföretagare har tagit del av kommunala näringslivssatser generellt och åtgärder för att stärka målgruppen i synnerhet. Mer specifikt handlar det om ifall företagaren erbjudits rådgivning av kommunen i olika sammanhang; särskilt riktade informationsinsatser och arrangemang från kommunen, t ex i form av träffar med kommunens tjänstemän eller inbjudan till nätverksträffar med andra företagare. Än mer specifikt har vi frågat huruvida företagaren från kommunen har fått informationsstöd och rådgivning i samband med kommunens offentliga upphandlingar.

En andra central fråga är hur man som företagare med utländsk bakgrund värderar det stöd man har fått från kommunen på olika sätt. Detta kan uppfattas som en känslig fråga, men är viktig att ställa. Anser man sig nöjd eller inte med de insatser som kommunen gör för att ge stöd åt den målgrupp som man tillhör, i syfte att stärka företagandet i det lokala samhället?

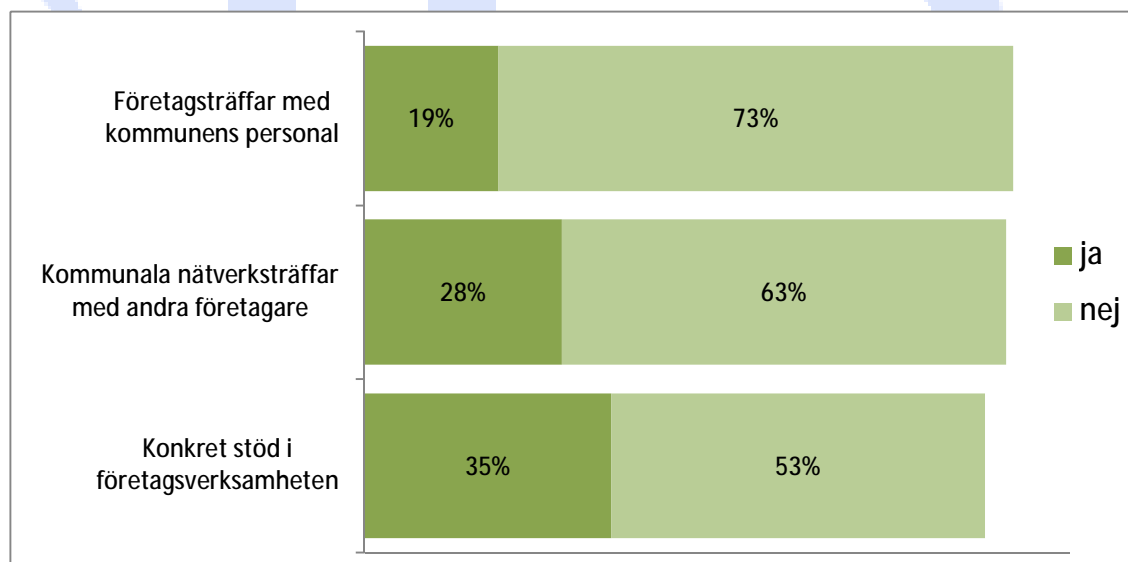
Tidigare studier har visat att målgruppen kan uppleva vissa hinder och svårigheter som inte infödda företagare känner vid på samma sätt. Det kan röra sig om finansieringsfrågor och språkhinder till besvär med tillståndsansökningar och regelverk. Många företagare med utländsk bakgrund upplever dessutom att de saknar ett utvecklat kontaktnät och tillgång till mötesplatser med andra företagare på lokal nivå. Här kan kommunerna bidra med initiativ som inte behöver kräva stora resurser.

Resultat

I figur 1 redovisas den första huvudfrågan som rör företagarnas erfarenhet av kommunala insatser generellt. Företagarnas bild speglas av resultatet av studien med näringslivsansvariga som genomförde i våras (figur 2). I figur 3 redogörs för företagarnas svar på frågan om hur nöjd man anser sig vara med de insatser som kommunen har bistått med. Avslutningsvis redovisas i figur 4 respektive figur 5 andelen företagare som på något sätt informerats av kommunen om kommande upphandlingar och processen kring dessa, samt andelen kommuner som har insatser för att stärka målgruppen i offentliga upphandlingar.

Varannan företagare med utländsk bakgrund saknar stöd från kommunen

Ca en tredjedel av företagarna säger sig ha fått konkret stöd av kommunen. Något färre har bjudits in till möten med kommunala tjänstemän eller andra företagare. Ungefär samma proportion i fråga om proaktiva kommuner gentemot målgruppen framkom i den tidigare studien i våras: drygt en tredjedel av kommunerna har genomfört särskilda informationsinsatser, var femte har arrangerat företagsträffar.

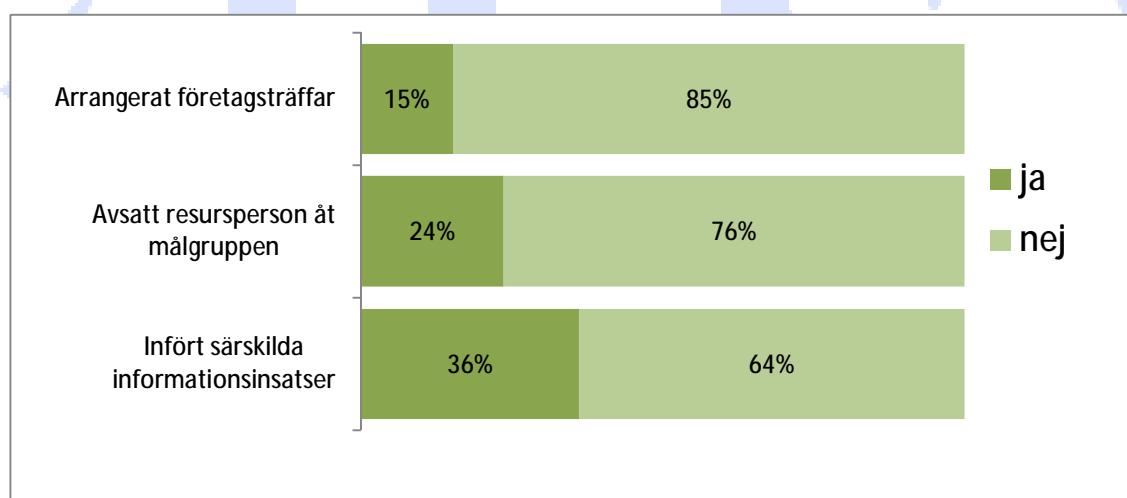

Figur 1: Andel företagare som svarat ja eller nej på frågan om man har fått stöd eller inbjudan från kommunen i olika avseenden. Andelen som svarat "vet ej" redovisas inte i figuren, men utgör den resterande procentandelen för respektive variabel. Bastal: 200 företagare.

En annan aspekt av kommunala stödåtgärder gäller kommunens näringslivsenhet som initiativtagare till dels träffar med kommunens tjänstemän och företagarna, dels sk nätverksträffar med andra företagare i kommunen eller regionen.

Resultatet visar att knappt var femte tillfrågad företagare svarar att man någon gång bjudits in av kommunen till möte med dess personal. 28 procent säger sig ha erfarenhet av nätverksträffar och liknande företagarmöten, arrangerat av kommunen. Bland respondenterna är det fler kvinnliga än manliga företagare som anger att de fått konkret stöd, vilket möjligen kan spegla näringsstatsningarna på kvinnligt företagande som inträffat under senare tidsperiod.

Att ca en av tre företagare med utländsk bakgrund säger sig fått stöd i någon form återspeglar resultatet av studien med kommunernas näringslivschefer som IFS genomförde tidigare i år. 36 procent av landets kommuner hade under 2008 satt in särskilda informationsinsatser för att stärka företagare med utländsk bakgrund. Vidare framkom att var fjärde kommun hade avsatt en särskild resursperson med inriktning på att ge stöd åt samma målgrupp (se figur 2).

Figur 2: Kommunala insatser för att stärka företagare med utländsk bakgrund. Bastal 144 kommuner.

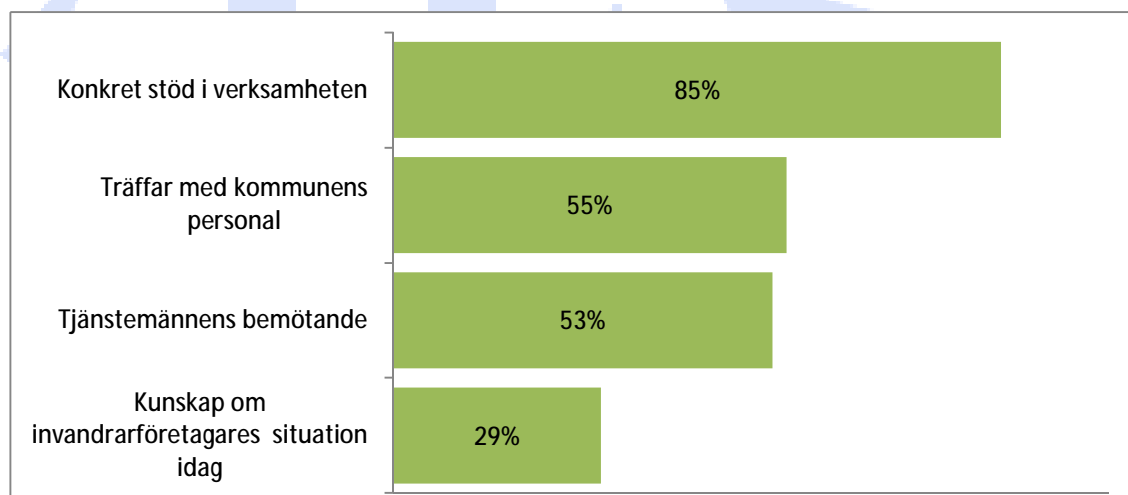
Att kommunalt arrangerade träffar mellan kommunens tjänstemän och invandrarföretagare, liksom allmänna nätverksträffar för att stärka det lokala företagsklimatet, är något som mindre än var femte respektive dryga fjärde företagare känner igen från sin vardag, speglas i resultatet av vårens studie med kommunernas näringslivschefer. Här framkom att endast 15 procent av de svarande kommunerna hade arrangerat företagsträffar under 2008 (se figur 2).

Väl Godkänt till de kommuner som satsar på målgruppen

En andra central fråga är hur man som utlandsfödd företagare värderar eller uppskattar det stöd man fått från kommunen på olika sätt. Anser man sig nöjd eller inte med de insatser som kommunen gör för att stärka företagandet i det lokala samhället? Hur värderas bemötandet från kommunens sida och hur ser bilden av kommunens allmänna kännedom om "invandrarföretagares" situation ut?

Ett positivt besked till de kommuner som har särskilda insatser riktade till målgruppen är att hela 85 procent av invandrarföretagarna ser sig som ganska nöjd eller mycket nöjd med det stöd man har fått från kommunen. Mer än varannan företagare är också ganska nöjd eller mycket nöjd med kommunens bemötande samt de informationsmöten som kommunen arrangerat.

Hur nöjd är Du med kommunens service till Dig som företagare vad gäller följande aspekter:

Figur 3. Andel företagare som svarat ganska nöjd eller mycket nöjd vad gäller olika aspekter av kommunal företagsservice. Andelen svar med "varken eller" varierar mellan 9 och 17 procent, andelen "missnöjda" företagare mellan 2 och 10 procent. För enkelhetens skull redovisas här endast svaren med "ganska nöjd" och "mycket nöjd".

Figur 3 lämnar ett positivt svar till de kommuner som har tagit fram särskilda insatser riktade till målgruppen. En betydande andel av de företagare som har fått stöd av kommunen i någon form är också nöjd med kommunens åtgärder på generell nivå. Resultatet visar också att mer än hälften av respondenterna ger ett positivt omdöme vad gäller möten med kommunens tjänstemän eller att man i hälften av fallen är ganska eller mycket nöjd med det individuella bemötandet från kommunens personal.

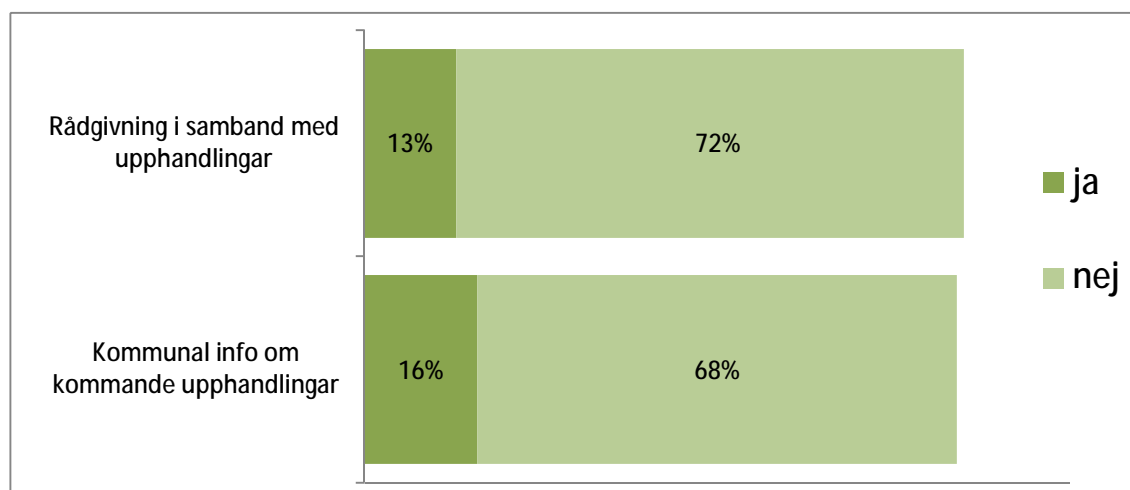
Har man erhållit stöd från kommunen i någon form så uppskattas det i hög grad som både värdefullt och stimulerande. Detta i sin tur påverkar sannolikt det ömsesidiga bemötandet mellan företagare och kommunens tjänstemän, vilket in sin tur är en grundsten i skapandet av goda relationer, även utanför den omedelbara affärsverksamhetens område. Denna typ av dialog kan vara början på en god spiral, på samma sätt som motsatsen kan bidra till en negativ utveckling för den enskilde företagaren och dennes företag.

Till frågan om kommunens kunskap om målgruppens situation idag, svarar betydligt fler av de tillfrågade att man inte vet eller att man är osäker, vilket måhända speglar frågans natur. Det är inte självklart att alltid ha ett omdöme om en så pass abstrakt föreställning.

Det är rimligt att föreställa sig att kommunens förhållningssätt -- dvs inställning och attityd gentemot de särskilda satsningarna som prioriterat område -- och de direkta insatser som kommunen gör på ett område som detta, i någon mening både samspelar och tillsammans bidrar till att utveckla respektive del. Det är i växelverkan mellan medvetenheten kring betydelsen av dessa frågor i hela den kommunala organisation å ena sidan och konkreta handlingar för att stärka invandrarföretagarnas ställning å andra sidan som förmodligen skapar skillnaden på en god och en mindre god miljö för företagare och entreprenörer med utländsk bakgrund att verka i. Detsamma torde givetvis gälla för alla näringsidkare i det lokala näringslivet, inte minst de små och mellanstora företagen.

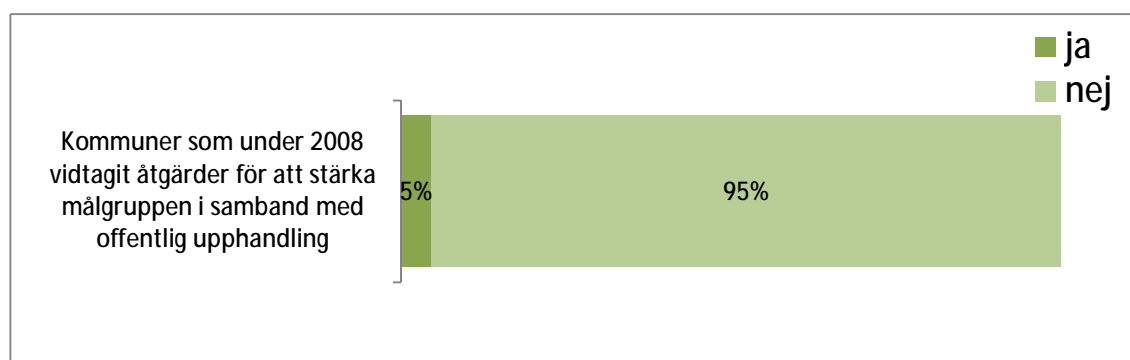
Kommunala upphandlingar lämnar mer att önska

I figur 4 nedan framgår hur stor andel av företagarna som angett att man har fått kommunal information om kommande upphandlingar respektive rådgivning i samband med offentlig upphandling.

Figur 4. Andel företagare som angett att man har fått rådgivning och information kopplat till kommunens upphandlingar. Andel som svarat "vet ej" redovisas ej i figuren. Bastal: 200 företagare.

Enkäten till kommunernas näringslivschefer tidigare i år visade att endast 5 procent av de kommuner som deltog i studien hade vidtagit särskilda insatser för att stärka företagare med utländsk bakgrund i samband med kommunens upphandlingar. Båda resultaten stöds av tidigare studier som visat att målgruppen är kraftigt underrepresenterad i samband med deltagande i offentlig upphandling.

Figur 5. Andel kommuner som svarat att man under 2008 vidtagit åtgärder för att öka andelen invandrarföretagare i kommunens upphandlingar. Bastal: 144 kommuner.

Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum

Kungsholms Hamnplan 3 112 20 Stockholm telefon: 08-693 99 42 www.ifs.a.se